

Fons relacionat amb Montmeló de l'Arxiu del monestir de Sant Pere de les Puel·les

Montmeló

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Carrer d'Anglí, núm. 55 (08017 - Barcelona).

Coordenades:

Latitud: 41.549950556989
Longitud: 2.2489763459254
UTM Est (X): 437366
UTM Nord (Y): 4600082

Classificació

Número de fitxa: 08135 - 124
Àmbit: Patrimoni documental
Tipologia: Fons documental
Estil / època: Medieval Modern
Segle: XII-XVIII
Estat de conservació: Bo
Protecció: Física
Tipus de protecció: Inexistent
Accés: Restringit
Ús actual: Científic/Cultural
Titularitat: Privada accessible
Titular: Comunitat de monges benedictines de Sant Pere de les Puel·les (Carrer d'Anglí, núm. 55; 08017 - Barcelona).
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dl., 05/02/2024 - 17:43

Descripció

A l'Edat Mitjana, bona part de les terres que avui pertanyen al terme municipal de Montmeló pertanyien al monestir benedictí de Sant Pere de les Puel·les, situat, aleshores, a la plaça de Sant Pere i al carrer de Sant Pere més Alt de Barcelona. La comunitat va traslladar-se al segle XIX a Sarrià, on hi ha l'actual monestir del carrer d'Anglí. És per aquest motiu que al seu arxiu es conserva un seguit important de documentació relacionada amb Montmeló.

Aplega més de 1500 pergamins, alguns relacionats amb el municipi de Montmeló. Entre ells figura el pergami número 1, que és l'Acta de consagració del monestir, de l'any 945, on ja es cita Montmeló. És una còpia d'un altre anterior, on es fan constar les circumstàncies en què es produí la consagració de dita església, el 16 de juny del 945. El podem considerar dividit en tres parts. A la primera s'exposen els motius pels quals es va demanar al bisbe de Barcelona que en fes la consagració. A continuació s'hi consignen les donacions que tant el comte de Barcelona, Sunyer, i la seva muller, Riquilda, com el bisbe de Barcelona, atorgaren al monestir amb aquell motiu. La tercera conté les fórmules de consagració i les signatures. La part que més interessa per Montmeló és quan el comte i la comtessa donen diversos béns al monestir. A continuació, el bisbe de Barcelona diu: "Vull i em plau que l'església de Santa Maria, situada a Montmeló, tingui sacerdot propi i també les dècimes i primícies de Vila Ricard i Spincellos es donin en obsequi de Sant Pere". El pergami número 79 és la segona consagració de l'església del monestir de l'any 1147. Els pergamins núm. 81 i 82 parlen d'una donació a Montmeló, de l'any 1150. Altres pergamins importants per Montmeló són el 139 (any 1214), el 144 (any ?), el 209 (any 1239), el 210 (any ?), el 214 (any 1240), el 421 (any 1286) i el 746 (any 1336).

Un altre grup es correspon amb el lligall *Speculum* de propietats i alous, de l'any 1598, redactat per Bernat Puigvert, que conté "Actes i cartes trobats en pergami (referents) a propietats que es tenen sots domini i alou" i al qual modernament s'ha donat el nom de *Speculum* de propietats i alous. S'hi han inclòs, sense cap mena d'ordre cronològic, una sèrie d'extractes de documents que contenen notícies que en diríem històriques, corresponents a les possessions del monestir, i dintre d'elles hi ha una secció dedicada a Montmeló.

També trobem volums de documentació variada com el recull anomenat *Papers de Montmeló*. Dins d'aquest recull hi trobem límits de Montmeló, visures de les fites, documents relacionats amb el tema de les aigües; concòrdies i compromisos i vendes de terres; delmes, establiments de pagesos; manuals de notaris, com els de Jaume Encontra i el de Jaume Fita; llibres de Lluïsmes; o llibres de capbreus (amb forces dades de possessions a Montmeló).

Història

L'arxiu del monestir de Sant Pere de les Puel·les de Barcelona es forma amb el desenvolupament de la comunitat a partir de la gestió del seu patrimoni, la seva economia i l'activitat interna de la comunitat. Es documenta la seva existència des del segle X, malgrat que és a partir del segle XV que hom té referències més continuades.

L'arxiu conserva, principalment, el fons documental generat per la comunitat de monges benedictines de Sant Pere de les Puel·les des de la seva fundació, a la primera meitat del segle X a les afores de les muralles romanes de Barcelona, fins a l'actualitat a la seu del carrer Anglí de Sarrià, on l'any 1879, s'hi traslladaren des del monestir fundacional de la plaça de Sant Pere, al barri de Sant Pere de Barcelona. Un trasllat que va suposar la pèrdua del vincle entre la comunitat i la parròquia i el barri de Sant Pere, fundat al redós del

monestir des de la seva fundació i demarcació jurisdiccional de la comunitat de Sant Pere durant tot l'Antic Règim. Una simbiosi que es reflecteix a l'arxiu, on afluïren els carrers, les cases i els habitants del barri, els feligresos de la parròquia, i que suposa una de les poques fonts primàries per conèixer el barri i la seva gent durant l'edat mitjana i moderna, ja que bona part de l'arxiu parroquial es va perdre a la primera meitat del segle XX, i amb ell els registres sacramentals d'abans de la Guerra Civil espanyola. Malgrat el destacable volum documental que es conserva del fons monàstic, se sap que aquest és tan sols un terç del que s'havia conservat fins abans de la Guerra Civil.

L'arxiu també conserva fons relacionats amb la comunitat, com: fons de famílies de les monges de Sant Pere, fons personals de preveres vinculats al monestir i fons d'entitats relacionades amb Sant Pere de les Puel·les. També es conserven fons i col·leccions procedents de donacions externes.

Bibliografia

FERNÁNDEZ, A.; PIÑERO, A.; UMBERT, J. (1994). *Aproximació a la història de Montmeló: segles X-XII*. Centre d'Estudis de Montmeló.

Enllaços d'interès:

[Web Àmbit Cultural Benedictines \(ACUB\)](#)

